

**EIROPAS ADVOKĀTA PROFESIJAS
PAMATPRINCIPU HARTA
UN
EIROPAS ADVOKĀTU
ĒTIKAS KODEKSS**

Eiropas Advokatūru un Juristu Biedrību Padomes (CCBE) pamatmērķis ir tajā dalību ņemošo advokatūru un juristu biedrību, gan dalībvalstu (t.i. Eiropas Savienības, Eiropas Ekonomiskās Zonas un Šveices Konfederācijas), gan asociēto dalībvalstu, gan dalībvalstu – novērotāju, advokātu pārstāvība visās kopējo interešu lietās, kas saistītas ar advokāta profesionālās darbības veikšanu, tiesību attīstību un praksi, kas attiecas uz likuma varu, tiesas spriešanu un patstāvīgu likumdošanas pilnveidi gan Eiropas, gan starptautiskā līmenī (CCBE Statūtu III 1.a. punkts).

Tādejādi tā ir oficiālā advokatūru un juristu biedrību pārstāve, kas aptver vairāk nekā 700,000 Eiropas advokātu.

CCBE ir pieņēmusi divus tālākminētos pamata dokumentus, kuri viens otru papildina, kaut pēc būtības ir pavisam atšķirīgi.

Jaunākā ir **Eiropas Advokāta Profesijas Pamatprincipu Harta**, kas tika pieņemta 2006.gada 24.novembra plenārsēdē Briselē. Harta netiek uzskatīta par ētikas kodeksu. Tā ir veidota pielietošanai visā Eiropā, ne tikai CCBE dalībvalstīs, asociētajās dalībvalstīs un dalībvalstīs – novērotājās. Harta satur 10 nacionālajiem un starptautiskajiem advokāta profesiju regulējošiem noteikumiem kopīgu pamatprincipu uzskaitījumu.

Hartas mērķis, inter alia, ir palīdzēt advokatūrām, kuras cīnās par savas neatkarības iegūšanu, un palielināt advokātu izpratni par advokāta ievērojamo nozīmi Sabiedrībā; tā ir domāta gan pašiem advokātiem, gan lēmumu pieņēmējiem, gan sabiedrībai kopumā.

Eiropas Advokātu Ētikas Kodekss tika pieņemts 1988.gada 28.oktobrī. Tajā labojumi izdarīti trīs reizes; pēdējie labojumi veikti 2006.gada 19.maija plenārsēdē Oporto. Tas ir saistošs dokuments visām Dalībvalstīm: visiem advokātiem, kuri ir šo valstu advokatūru locekļi (gan CCBE dalībvalstu, gan asociēto dalībvalstu, gan dalībvalstu – novērotāju advokāti), jāievēro Ētikas Kodekss savā starptautiskajā praksē Eiropas Savienības, Eiropas Ekonomiskās Zonas un Šveices Konfederācijas ietvaros, kā arī asociētajās dalībvalstīs un dalībvalstīs – novērotājās.

Abiem dokumentiem pievienots, pirmajam - komentārs, otrajam – skaidrojošais memorands.

Nav nepieciešams papildus uzsvērt šajos divos dokumentos ietverto normu nozīmi; tās ir Eiropas advokāta profesijas deontoloģijas pamatā un sekmē Eiropas advokāta un Eiropas advokatūras veidošanu.

SATURS

EIROPAS ADVOKĀTA PROFESIJAS PAMATPRINCIPU HARTA.....	3
KOMENTĀRS EIROPAS ADVOKĀTA PROFESIJAS PAMATPRINCIPU HARTAI.....	4
EIROPAS ADVOKĀTU ĒTIKAS KODEKSS	9
1. IEVADS	9
1.1. Advokāta Amatiņi Sabiedrībā	9
1.2. Profesionālās Ētikas Noteikumu Raksturs	9
1.3. Kodeksa Mērķis	10
1.4. Pielietošanas Lauks Ratione Personae	10
1.5. Pielietošanas Lauks Ratione Materiae	10
1.6. Definīcijas.....	11
2. VISPĀRĒJIE PRINCIPI.....	11
2.1. Neatkarība.....	11
2.2. Uzticība un Personiskais Godīgums	12
2.3. Konfidencialitāte	12
2.4. Citu Advokatūru un Juristu Biedrību Noteikumu Ievērošana.....	12
2.5. Nesavienojamie Amati	13
2.6. Personiskā Reklāma.....	13
2.7. Klienta Intereses	13
2.8. Advokāta Atbildības pret Klientu Ierobežojums	13
3. ATTIECĪBAS AR KLIENTU	13
3.1. Uzdevuma Pieņemšana un Pārtraukšana	13
3.2. Interesu Konflikts	14
3.3. Pactum de Quota Litis	14
3.4. Advokāta Darba Atlīdzības Regulēšana	15
3.5. Iepriekšēja Iemaksa	15
3.6. Advokāta Darba Atlīdzības Dalīšana ar Personām, kuras Nav Advokāti	15
3.7. Tiesvedības Izdevumi un Juridiskās Palīdzības Pieejamība	15
3.8. Klienta Naudas Līdzekļi	16
3.9. Profesionālās Darbības Apdrošināšana.....	16
4. ATTIECĪBAS AR TIESU	17
4.1. Ētikas Noteikumi Tiesā	17
4.2. Taisnīga Lietas Izskatīšana	17
4.3. Izturēšanās Tiesā.....	17
4.4. Nepatiesa vai Maldinoša Informācija	17
4.5. Paplašinājums uz Šķīrējtiesnešiem u.tml.	17
5. ATTIECĪBAS STARP ADVOKĀTIEM.....	17
5.1. Profesijas Korporatīvā Būtība.....	17
5.2. Sadarbība starp Dažādu Dalībvalstu Advokātiem	18
5.3. Advokātu Savstarpējā Korespondence	18
5.4. Atlīdzība par Rekomendēšanu	18
5.5. Sazināšanās ar Pretējo Pusi.....	18
5.6. (Izslēgts ar CCBE Plenārsēdes lēmumu Dublinā, 2002.gada 6.decembrī)	19
5.7. Atbildība par Advokāta Darba Atlīdzību	19
5.8. Jauno Advokātu Apmācība.....	19
5.9. Strīdi starp Dažādu Dalībvalstu Advokātiem	19
SKAIDROJOŠAIS MEMORANDS	20

EIROPAS ADVOKĀTA PROFESIJAS PAMATPRINCIPU HARTA¹

Sabiedrībā, kas dibināta, balstoties uz likuma varas ievērošanu, advokātam ir īpaša nozīme. Advokāta pienākumi nesākas un nebeidzas ar precīzu noteiktā uzdevuma izpildi, ciktāl to pieļauj likums. Advokātam jādarbojas gan taisnīguma, gan to personu interesēs, kuru tiesības un privilēģijas viņam/viņai uzticēts aizstāvēt, un advokāta pienākums ir ne tikai uzstāties kā aizstāvim sava klienta lietā, bet arī būt par klienta padomdevēju. Cieņa pret advokāta profesionālo amatpienākumu ir būtisks nosacījums likuma varas un demokrātijas pastāvēšanai sabiedrībā.

- Eiropas Advokātu Ētikas Kodeksa 1.1.punkts

Visas Eiropas advokātu profesijai ir vienoti pamatprincipi, kaut arī dažādās jurisdikcijās tie izteikti nedaudz atšķirīgos veidos. Šie principi ir pamatā dažādiem nacionāliem un starptautiskiem kodeksiem, kuros ietverti advokātu ētikas noteikumi. Eiropas advokātiem jāievēro šie principi, jo tie ir nozīmīgi taisnīgas tiesas spriešanai, tiesas pieejamībai un tiesībām uz taisnīgu tiesu, kā tas noteikts Eiropas Cilvēktiesību un Pamatbrīvību Aizsardzības Konvencijā. Advokatūrām un juristu biedrībām, tiesām, likumdevējiem, valdībām un starptautiskām organizācijām sabiedrības interesēs jācenšas pamatprincipus apstiprināt un atbalstīt.

Pamatprincipi ir:

- (a) advokāta neatkarība un advokāta brīvība darboties klienta labā;
- (b) advokāta tiesības un pienākums ievērot konfidencialitāti klienta lietās un cienīt profesionālo noslēpumu;
- (c) izvairīšanās no interešu konfliktiem dažādu klientu vai klienta un advokāta starpā;
- (d) cieņa pret advokāta profesiju, advokāta personiskais godīgums un laba reputācija;
- (e) advokāta uzticamība klientam;
- (f) godīga izturēšanās pret klientu saistībā ar advokāta darba atlīdzību;
- (g) advokāta profesionālā kompetence;
- (h) cieņa pret advokāta profesijas kolēģiem;
- (i) cieņa pret likuma varu un taisnīgas tiesas spriešanu;
- (j) advokāta profesijas pašregulācija.

---

¹ Pieņemta CCBE 25.11.2006. Plenārsēdē

KOMENTĀRS EIROPAS ADVOKĀTA PROFESIJAS PAMATPRINCIPU HARTAI²

1. 2006.gada 25.novembrī CCBE vienbalsīgi pieņēma „Eiropas Advokāta Profesijas Pamatprincipu Hartu”. Harta satur visas Eiropas advokāta profesijai kopīgu 10 pamatprincipu uzskaitījumu. Šo principu ievērošana ir pamatā tiesībām uz aizstāvību, kas ir visu pārējo demokrātiskas valsts pamattiesību stūrakmens.
2. Pamatprincipos pausti kopīgie pamati, kas ir ietverti visos Eiropas advokātu ētiku reglamentējošos nacionālajos un starptautiskajos noteikumos.
3. Hartā ņemti vērā:
  - visu Eiropas valstu, t.sk. to valstu, kuras nav CCBE dalībvalstis, nacionālie profesionālie noteikumi, kuros pausti šie Eiropas advokāta profesijas pamatprincipi³,
  - CCBE Eiropas Advokātu Ētikas Kodekss,
  - Starptautiskās Advokatūru Asociācijas Starptautiskā Ētikas Kodeksa Vispārējās Pielietošanas Principi⁴,
  - 2000.gada 25.oktobra Eiropas Padomes Ministru Komitejas rekomendācija Rec (2000) 21 dalībvalstīm par advokāta profesijas praktizēšanas brīvību⁵,
  - Apvienoto Nāciju Pamatprincipi par Advokāta Lomu, pieņemti Noziegumu Novēršanu un Apiešanos ar Likumpārkāpējiem Astotajā Nacionālajā Kongresā Havanā (Kuba) no 1990.gada 27.augusta līdz 7.septembrim⁶,
  - Eiropas Cilvēktiesību Tiesas un Eiropas Kopienu Tiesas prakse un īpaši 2002.gada 19.februāra Eiropas Kopienu Tiesas spriedums lietā *Wouters v. Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten (C-309/00)*⁷,

---

² Pieņemta CCBE 11.05.2007. Plenārsēdē

³ Nacionālie ētikas kodeksi atrodami CCBE interneta mājas lapā:

<http://www.ccbe.eu/index.php?id=107&L=0>

⁴ IBA, IBA GENERAL PRINCIPLES FOR THE LEGAL PROFESSION,

[http://www.ibanet.org/images/downloads/BIC/2006%20general%20principles%20for%20legal%20pro
fession.pdf](http://www.ibanet.org/images/downloads/BIC/2006%20general%20principles%20for%20legal%20profession.pdf)

⁵ Council of Europe Recommendation No R (2000) 21 of the Committee of Ministers,

[https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=370284
&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=62250](https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=370284&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=62250)

⁶ United Nations High Commissioner for Human Rights, Basic Principles on the Role of Lawyers,

http://www.unhchr.ch/html/menu3/b/h_comp44.htm

⁷ Eur-Lex, Official Journal of the European Communities, 4.5.2002,

http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2002/c_109/c_10920020504en00040005.pdf

- Vispārējā Cilvēktiesību Deklarācija⁸, Eiropas Cilvēktiesību un Pamatbrīvību Aizsardzības Konvencija⁹ un Eiropas Savienības Pamattiesību Harta¹⁰,
  - Eiropas Parlamenta 2006.gada 23.marta rezolūcija par juridiskajām profesijām un vispārējo ieinteresētību tiesību sistēmu funkcionēšanā¹¹.
4. Harta ir veidota, lai kalpotu kā Paneiropisks dokuments un tiktu pielietota ne tikai CCBE dalībvalstīs, asociētajās dalībvalstīs un dalībvalstīs – novērotājās. Tiek izteikta cerība, ka Harta, piemēram, palīdzēs advokatūrām, kuras cīnās par savas neatkarības iegūšanu Eiropas topošajās demokrātiskajās valstīs.
  5. Tiek izteikta cerība, ka Harta palielinās advokātu, lēmumu pieņēmēju un sabiedrības izpratni par advokāta nozīmes svarīgumu sabiedrībā un par veidu, kādā to atbalsta advokāta profesiju reglamentējošie principi.
  6. Advokāta nozīme, neatkarīgi no tā, vai viņu nolīdzis indivīds, korporācija vai valsts, ir būt par klientam uzticamu padomdevēju un pārstāvi, trešo pušu respektētu profesionāli un neaizstājamu dalībnieku taisnīgas tiesas spriešanā. Ietverot sevī visus šos elementus, advokāts, kurš patiesi rīkojas sava klienta interesēs un aizstāv klienta tiesības, arī pilda advokāta amatpienākumus Sabiedrībā – t.i. novērš un atturēt no konflikta, nodrošināt, lai konfliktsituācijas tiktu risinātas saskaņā ar atzītiem civiltiesību, valsts tiesību vai krimināltiesību principiem un ar pienācīgu tiesību un interešu ievērošanu, veicināt tiesību pilnveidošanu un aizstāvēt brīvību, taisnīgumu un likuma varu.
  7. CCBE tic, ka tiesneši, likumdevēji, valdības un starptautiskās organizācijas kopā ar advokatūrām centīsies atbalstīt Hartā noteiktos principus.
  8. Hartu ievada izvilks no Eiropas Advokātu Ētikas kodeksa ievada daļas, ietverot apliecinājumu tam, ka: „Cieņa pret advokāta profesionālo amatpienākumu ir būtisks nosacījums likuma varas un demokrātijas pastāvēšanai sabiedrībā.” Pašreiz Eiropā izprasta likuma varas ciešā saistība ar demokrātiju.
  9. Hartas ievada daļā minēts, ka Hartas principi ir būtiski taisnīgas tiesas spriešanai, tiesas pieejamībai un tiesībām uz taisnīgu tiesu, kā noteikts Eiropas Cilvēktiesību un Pamatbrīvību Aizsardzības Konvencijā. Advokāti un advokatūras turpinās būt vadošās pozīcijās cīņā par šo tiesību ievērošanu gan Eiropas jaunajās, topošajās, gan vairāk attīstītās demokrātiskajās valstīs, kurās šīs tiesības varētu tikt apdraudētas.

⁸ United Nations, Universal Declaration of Human Rights, <http://www.un.org/Overview/rights.html>

⁹ Council of Europe, Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, <http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/D5CC24A7-DC13-4318-B457-5C9014916D7A/0/EnglishAnglais.pdf>

¹⁰ European Parliament, Charter of Fundamental Rights of the European Union, http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_en.pdf

¹¹ European Parliament, Resolution on the legal professions and the general interest in the functioning of legal systems, 23 March 2006, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2006-0108+0+DOC+XML+V0//EN>

Princips (a) - advokāta neatkarība un advokāta brīvība darboties klienta labā:

Advokātam, veicot darbības, konsultējot un pārstāvot klientu, ir jābūt brīvam – politiski, ekonomiski un intelektuāli. Tas nozīmē, ka advokātam jābūt neatkarīgam no valsts un citām ietekmīgām ieinteresētajām personām un viņš/viņa nedrīkst darba partneru nepieļaujama spiediena rezultātā kompromitēt savu neatkarību. Advokātam jābūt neatkarīgam arī no sava klienta, lai baudītu trešo pušu un tiesas uzticību. Nepastāvot neatkarībai no klienta, nevar tikt garantēta advokāta darba kvalitāte. Advokāta dalība brīvā profesijā un pilnvaras, ko dod šī dalība, palīdz saglabāt neatkarību, un advokatūrām jābūt nozīmīgam elementam advokātu neatkarības garantēšanā. Profesionālās pašregulācija ir būtiska katra advokāta neatkarības atbalstīšanā. Jāņem vērā, ka nedemokrātiskās sabiedrībās advokāti tiek atturēti no klientu lietu vešanas un par to var tikt sodīti ar brīvības atņemšanu vai pat nāvessodu.

Princips (b) - advokāta tiesības un pienākums ievērot konfidencialitāti klienta lietās un cienīt profesionālo noslēpumu:

Advokāta amatpienākumu pamatā ir klienta iespēja uzticēt lietas, ko klients neatklātu citām personām – intīmu personisko informāciju vai vērtīgus komercnoslēpumus, un šai informācijas apmaiņai starp advokātu un klientu ir jābūt konfidencialai. Uzticība nevar pastāvēt bez pārliecības par konfidencialitāti. Harta uzsver šī principa divējādo dabu – konfidencialitātes ievērošana nav tikai advokāta pienākums – tā ir būtiska klienta cilvēktiesība. „Advokāta profesijas priekšrocību” noteikumi aizliedz saziņu starp advokātu un klientu izmantot pret klientu. Dažās jurisdikcijās tiek uzskatīts, ka tiesības uz konfidencialitāti pieder tikai klientam, kamēr citās „profesionālā noslēpuma” ietvaros var prasīt, lai advokāts neatklāj savam klientam saziņu ar citas puses advokātu, kas veikta, pamatojoties uz konfidencialitāti. Princips (b) ietver visus šos saistītos priekšstatus – advokāta profesionālo privilēģiju, konfidencialitāti un profesionālo noslēpumu. Advokāta pienākums pret klientu saglabājas, arī pārstājot darboties.

Princips (c) - izvairīšanās no interešu konfliktiem dažādu klientu vai klienta un advokāta starpā:

Lai pienācīgi veiktu savu profesionālo darbību, advokātam jāizvairās no interešu konfliktiem. Tādejādi advokāts nevar darboties divu klientu interesēs vienā lietā, ja pastāv šo klientu interešu konflikts vai konflikta iespējamība. Tāpat advokātam jāatturas no darbībām jauna klienta interesēs, ja advokāts no cita patreizējā vai bijušā klienta ieguvis konfidencialu informāciju. Advokāts nedrīkst pieņemt klientu, ja pastāv interešu konflikts starp klientu un advokātu. Ja interešu konflikts izceļas darbību veikšanas gaitā klienta labā, advokātam darbības jāpārtrauc. Var uzskatīt, ka šis princips ir cieši saistīts ar principiem (b) (konfidencialitāte), (a) (neatkarība) un (e) (uzticamība).

Princips (d) - cieņa pret advokāta profesiju, advokāta personiskais godīgums un laba reputācija:

Lai iegūtu klientu, trešo pušu, tiesu un valsts uzticību, advokātam jāparāda, ka viņš ir šīs uzticības cienīgs. Tas tiek panākts ar dalību godājamā profesijā; jāsecina ka advokāts nedrīkst darīt neko tādu, kas varētu graut viņa/viņas reputāciju vai profesijas reputāciju kopumā, kā arī sabiedrības uzticēšanos profesijai. Tas nenozīmē, ka advokātam jābūt nevainojamam indivīdam, bet gan to, ka viņš/viņa nedrīkst rīkoties diskreditējoši ne savā praksē, ne citās darba aktivitātēs, pat ne privātajā dzīvē, tādejādi darot negodu profesiju. Diskreditējoša rīcība var tikt sodīta, t.sk., nopietnākajos gadījumos ar izslēgšanu no profesijas.

Princips (e) – advokāta uzticamība klientam:

Uzticamība klientam ir advokāta būtības pamatā. Klientam ir jāvar uzticēties advokātam kā padomdevējam un kā pārstāvim. Lai būtu klientam uzticams, advokātam jābūt neatkarīgam (skat. principu (a)), jāizvairās no interešu konfliktiem (skat. principu (c)) un jāglabā klienta uzticētie noslēpumi (skat. principu (b)). Dažas no delikātākajām profesionālās ētikas problēmām ceļas no mijiedarbības starp uzticamības klientam principa ar principiem, kuri nosaka plašākus advokāta pienākumus, – principu (d) (cieņa un godīgums), principu (h) (cieņa pret profesijas kolēģiem) un īpaši principu (i) (cieņa pret likuma varu un taisnīgas tiesas spriešanu). Saskaroties ar šādām problēmām, advokātam skaidri jādara zināms klientam, ka advokāts nevar kompromitēt savus pienākumus pret tiesu un tiesas spriešanu, lai uzsāktu vest negodīgu lietu klienta interesēs.

Princips (f) - godīga izturēšanās pret klientu saistībā ar advokāta darba atlīdzību:

Advokātam pilnībā jāizskaidro klientam noteiktās darba atlīdzības apmērs, tam jābūt taisnīgam un saprātīgam un jāatbilst likumam un profesionālajiem noteikumiem, kuri attiecas uz advokātu. Kaut arī profesionālie ētikas kodeksi (un šīs Hartas princips (c)) uzsver izvairīšanās no interešu konflikta starp advokātu un klientu nozīmīgumu, jautājums par advokāta darba atlīdzību, šķiet, rada raksturīgus šāda konflikta draudus. Tādēļ princips nosaka profesionālo noteikumu nepieciešamību nolūkā parūpēties par to, lai no klienta netiktu prasīta pārmērīga atlīdzība.

Princips (g) - advokāta profesionālā kompetence:

Ir pašsaprotami, ka advokāts nevar efektīvi konsultēt vai pārstāvēt klientu, ja vien advokātam nav atbilstoša profesionālā izglītība un sagatavotība. Pēdējā laikā apmācība pēc kvalifikācijas iegūšanas (profesionālā tālākizglītība) tiek īpaši un arvien biežāk uzsvērta, tādejādi atbildot uz straujajām izmaiņām likumdošanā un praksē un tehnoloģiskajā un ekonomiskajā vidē. Profesionālajos noteikumos nereti uzsvērta, ka advokāts nevar uzņemties lietu, kuras vešanai viņam/viņai nav atbilstošās kompetences.

Princips (h) - cieņa pret advokāta profesijas kolēģiem:

Šis princips norāda ne tikai uz apliecinājumu pieklājības nepieciešamībai, kaut arī tā ir svarīga izteikti delikātās un strīdīgās lietās, kādās advokāti nereti tiek iesaistīti savu klientu interesēs. Princips ir saistīts ar advokāta nozīmi kā starpniekam, kuram var uzticēties - ka tiks teikta patiesība, ievēroti profesionālie noteikumi un

pildīti solījumi. Pienācīga tiesa spriešana prasa, lai advokāti profesionālo darbību veiktu ar savstarpēju cieņu, tā lai strīdīgi jautājumi tiktu atrisināti civilizētā veidā. Līdzīgi ir ar sabiedrisko ieinteresētību, lai advokāti darbotos savstarpēji labā ticībā un nemaldinātu viens otru. Profesijas kolēģu savstarpējā cieņa sekmē pienācīgu tiesas spriešanu, palīdz konfliktu risināšanā vienošanās ceļā un ir klienta interesēs.

Princips (i) - cieņa pret likuma varu un taisnīgas tiesas spriešanu:

Ir raksturota advokāta nozīme, viņam/viņai ņemot dalību taisnīgas tiesas spriešanā. Dažreiz šī ideja tiek izteikta, apzīmējot advokātu kā „tiesas virsnieku” vai „taisnīguma ministru”. Advokāts savu profesionālo darbību veikšanas gaitā nekad nedrīkst apzināti sniegt nepatiesu vai maldinošu informāciju tiesai, kā arī melot trešajām pusēm. Šie aizliegumi nereti darbojas pretstatā tūlītējām advokāta klienta interesēm, un šī konflikta starp klientu interesēm un taisnīguma interesēm regulēšana ir delikāta problēma, kuras risināšanai advokāts ir profesionāli apmācīts. Advokātam ir tiesības griezties advokatūrā pēc palīdzības šādu problēmu risināšanā. Visbeidzot advokāts var veiksmīgi pārstāvēt savu klientu tikai tad, ja tiesas un trešās puses var uz viņu paļauties kā uz uzticamu starpnieku un dalībnieku taisnīgas tiesas spriešanā.

Princips (j) - advokāta profesijas pašregulācija:

Viena no nedemokrātisku sabiedrību raksturīgām iezīmēm ir tāda, ka valsts vai nu atklāti, vai aizklāti kontrolē advokāta profesiju un advokātu darbības. Lielākā daļa Eiropas advokāta profesiju iezīmējas ar valsts regulēšanas un pašregulācijas apvienojumu. Daudzos gadījumos valsts, atzīstot pamatprincipu nozīmīgumu, izmanto likumdošanu, lai tos atbalstītu – piemēram, sniedzot ar likumu noteiktu atbalstu konfidencialitātei vai piešķirot advokatūrām likumīgas pilnvaras veidot profesionālos noteikumus. CCBE ir pārliecināta, ka tikai spēcīgs pašregulācijas elements var garantēt advokāta profesionālo neatkarību vis-à-vis valsti, un bez neatkarības garantijām advokātiem nav iespējams pildīt savus profesionālos un tiesiskos pienākumus.

EIROPAS ADVOKĀTU ĒTIKAS KODEKSS

Eiropas Advokātu Ētikas Kodekss tika pieņemts CCBE Plenārsēdē 1988.gada 28.oktobrī un tajā izdarīti labojumi CCBE 1998.gada 28.novembra, 2002.gada 6.decembra un 2006.gada 19.maija Plenārsēdēs. Ētikas kodeksā ņemti vērā CCBE Statūtu grozījumi, kas apstiprināti 2007.gada 20.augusta Ārkārtas Plenārsēdē.

1. IEVADS

1.1. Advokāta Amats pienākumi Sabiedrībā

Sabiedrībā, kas dibināta, balstoties uz likuma varas ievērošanu, advokātam ir īpaša nozīme. Advokāta pienākumi nesākas un nebeidzas ar precīzu noteiktā uzdevuma izpildi, ciktāl to pieļauj likums. Advokātam jādarbojas gan taisnīguma, gan to personu interesēs, kuru tiesības un privilēģijas viņam/viņai uzticēts aizstāvēt, un advokāta pienākums ir ne tikai uzstāties kā aizstāvim sava klienta lietā, bet arī būt par klienta padomdevēju. Cieņa pret advokāta profesionālo amats pienākumu ir būtisks nosacījums likuma varas un demokrātijas pastāvēšanai sabiedrībā.

Tādēļ advokāta amats pienākumi uzliek advokātam dažādus likumiskos un morālos pienākumus (kas dažreiz nonāk konfliktā viens ar otru) pret:

- klientu;
- tiesām un citām institūcijām, ja advokāts uzstājas kā aizstāvis sava klienta lietā vai darbojas klienta interesēs;
- advokāta profesiju tās kopumā un katru atsevišķu tās locekli;
- sabiedrību, kurai brīvas un neatkarīgas profesijas pastāvēšana, kas ievēro pašas profesionālās korporācijas pieņemtus noteikumus, ir valsts varai nozīmīgs cilvēktiesību un citu sabiedrības interešu nodrošināšanas līdzeklis.

1.2. Profesionālās Ētikas Noteikumu Raksturs

1.2.1. Profesionālās ētikas noteikumi ir veidoti saskaņā ar to personu gribu, uz kuriem tie attiecas, lai nodrošinātu pienācīgu to advokātu amats pienākumu izpildi, kas ir atzīti par nozīmīgiem visās civilizētās sabiedrībās. Par šo noteikumu neievērošanu advokātu var disciplināri sodīt.

1.2.2. Katras Advokatūras vai Juristu Biedrības īpašie noteikumi veidojas saskaņā ar tās tradīcijām. Tie ir pamats katras Dalībvalsts advokātu profesionālajai darbībai, piedaloties tiesas un administratīvajos procesos, un atbilst nacionālajai likumdošanai. Nav pieļaujama un vēlama to izraušana no konteksta vai mēģinājums piemērot kā vispārējus tādus noteikumus, kurus nevar šādi piemērot.

Tomēr katras Advokatūras un Juristu Biedrības īpašie noteikumi ir balstīti uz vienotām vērtībām un tiem lielākoties ir vienots pamats.

1.3. Kodeksa Mērķis

1.3.1. Nepārtrauktā Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās Zonas integrācija un pieaugoša advokātu starptautiskās prakses intensitāte Eiropas Ekonomiskās Zonas ietvaros nosaka nepieciešamību sabiedrības interesēs formulēt vienotus noteikumus, kas attiecas uz visiem Eiropas Ekonomiskās Zonas advokātiem neatkarīgi no tā, kurai Advokatūrai vai Juristu Biedrībai viņi/viņas ir piederīgi/as, darbojoties starptautiskajā praksē. Īpašs šo noteikumu formulēšanas mērķis ir to grūtību novēršana, kas rodas no “divkāršās deontoloģijas” piemērošanas, kā minēts Direktīvas 77/249/EEC 4. un 7.2.pantā un Direktīvas 98/5/EC 6. un 7.pantā.

1.3.2. Organizācijām, kuras pārstāv advokāta profesiju CCBE, ierosināts noteikumus kodificēt sekojošā kārtībā:

- atzīt tos par visu Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās Zonas Advokatūru un Juristu Biedrību vienprātības izpausmi;
- saskaņā ar nacionālo vai EEZ noteikto kārtību iespējami ātri pieņemt kā izpildāmus šos noteikumus saistībā ar Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās Zonas advokātu starptautisko praksi;
- ievērot šos noteikumus visos nacionālo deontoloģijas vai profesionālās praktizēšanas noteikumu pārskatīšanas gadījumos nolūkā tos savstarpēji saskaņot.

Tālāk organizācijas pauž vēlmi, lai nacionālie deontoloģijas vai profesionālās praktizēšanas noteikumi tiktu interpretēti un pielietoti saskaņā ar šā Kodeksa noteikumiem, kad vien tas iespējams.

Pēc tam, kad šā Kodeksa noteikumi ir pieņemti kā izpildāmi advokātu starptautiskajā praksē, advokātam ir pienākums ievērot tās Advokatūras vai Juristu Biedrības noteikumus, pie kuras viņš/viņa ir piederīgs/a, ciktāl tie atbilst šā Kodeksa normām.

1.4. Pielietošanas Lauks Ratione Personae

Kodeksa normas attiecas uz advokātiem atbilstoši Direktīvas 77/249/EEC un Direktīvas 98/5/EC noteikumiem un uz CCBE Asociēto Dalībvalstu un Dalībvalstu – Novērotāju advokātiem.

1.5. Pielietošanas Lauks Ratione Materiae

Šie noteikumi attiecas uz advokāta starptautisko praksi Eiropas Savienībā un Eiropas Ekonomiskajā Zonā bez kaitējuma deontoloģijas vai profesionālās prakses

noteikumu savstarpējai saskaņošanai, kuri Dalībvalstī tiek piemēroti tikai iekšēji. Starptautiskā prakse ir:

- (a) visi profesionālie kontakti ar Dalībvalstu advokātiem, kas nav advokāta personiskie kontakti;
- (b) advokāta profesionālā darbība Dalībvalstī, kas nav viņa/viņas personiskā darbība, neskatoties uz to, vai advokāts fiziski atrodas vai neatrodas Dalībvalstī.

1.6. Definīcijas

Šajos noteikumos:

“Dalībvalsts” ir Eiropas Savienības dalībvalsts vai jebkura cita valsts, kuras advokāta profesiju aptver 1.4.punkta nosacījumi.

“Mītnes Dalībvalsts” ir Dalībvalsts, kurā advokāts ieguvis tiesības izmantot advokāta profesijas nosaukumu.

“Uzņemošā Dalībvalsts” ir jebkura cita Dalībvalsts, kurā advokāts veic starptautisko praksi.

“Kompetenta Institūcija” ir profesionāla(s) Dalībvalsts organizācija(s) vai autoritāte(s), kas ir atbildīga(s) par advokātu profesionālās ētikas noteikumu izstrādāšanu un advokātu disciplīnas nodrošināšanu.

“Direktīva 77/249/EEC” ir Padomes 1977.gada 22.marta Direktīva 77/249/EEC ar nolūku atvieglot advokātiem juridiskās palīdzības sniegšanas brīvības efektīvu izmantošanu.

“Direktīva 98/5/EC ir Padomes 1998.gada 16.februāra Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 98/5/EC nolūkā atvieglot advokāta profesijas pastāvīgu praktizēšanu Dalībvalstī, kas nav tā Dalībvalsts, kur iegūta profesionālā kvalifikācija.

2. VISPĀRĒJIE PRINCIPI

2.1. Neatkarība

- 2.1.1. Advokāta galvenie pienākumi prasa pilnīgu advokāta neatkarību, brīvību no visa veida ietekmes, īpaši tādas, kas var rasties sakarā ar viņa/viņas personiskajām interesēm vai ārēja spiediena rezultātā. Šāda neatkarība ir tikpat nepieciešama jurisdikcijas uzticamībai kā tiesneša taisnīgums. Tādēļ advokātam ir jāizvairās no jebkādas viņa/viņas neatkarības apdraudēšanas un jābūt piesardzīgam, nekompromitējot savus profesionālos standartus nolūkā izpatikt klientam, tiesai vai trešajai pusei.

- 2.1.2. Advokāta neatkarība ir vienlīdz nepieciešama lietās, kurās nepastāv strīds, un tiesas prāvās. Advokāta klientam dotajam padomam nav vērtības, ja advokāts to sniedz tikai nolūkā iemantot uzticību, rīkoties savās personīgajās interesēs vai atbildēt uz ārēja spiediena ietekmi.

2.2. Uzticība un Personiskais Godīgums

Uzticības attiecības var pastāvēt tikai, ja advokāta personiskā cieņa, godīgums un taisnīgums ir neapšaubāmi. Šie tradicionālie tikumi advokātam ir profesionāls pienākums.

2.3. Konfidencialitāte

- 2.3.1. Advokāta amatpienākumu pamatā ir klienta iespēja uzticēt lietas, ko klients neatklātu citām personām, un šai informācijas apmaiņai starp advokātu un klientu ir jābūt konfidencialīgai. Uzticība nevar pastāvēt bez pārliecības par konfidencialitāti. Tādēļ konfidencialitāte ir advokāta galvenā un pamata tiesība un pienākums.

Advokāta konfidencialitātes pienākums ir nepieciešams gan tiesas spriešanas, gan klienta interesēs. Tādēļ tam jābūt īpašā Valsts aizsardzībā.

- 2.3.2. Advokāts ievēro visas tās informācijas konfidencialitāti, ko viņš/viņa uzzinājis/usi savas profesionālās darbības laikā.
- 2.3.3. Konfidencialitātes pienākums nav ierobežots laikā.
- 2.3.4. Advokāta pienākums ir nodrošināt, lai advokāta partneri un personāls, kā arī ikviens, kuru viņš/viņa iesaistījis/usi profesionālās palīdzības sniegšanā, ievērotu tos pašus konfidencialitātes pienākumus, ko ievēro advokāts.

2.4. Citu Advokatūru un Juristu Biedrību Noteikumu Ievērošana

Veicot starptautisko praksi, advokātam no citas Dalībvalsts ir pienākums ievērot Uzņemošās Dalībvalsts Advokatūras vai Juristu Biedrības noteikumus. Advokātiem ir pienākums iepazīties ar tiem noteikumiem, kuri uz advokātiem attiecas, veicot profesionālo darbību.

CCBE dalīborganizācijām ir pienākums nodot to ētikas kodeksus CCBE Sekretariātam, lai ikviens advokāts varētu iegūt esošā kodeksa kopiju no Sekretariāta.

2.5. Nesavienojamie Amati

- 2.5.1. Lai pildītu savus amatpienākumus neatkarīgi un veidā, kas atbilst viņa/viņas pienākumam jurisdikcijas īstenošanā, advokātam var būt aizliegts ieņemt noteiktus amatus.
- 2.5.2. Advokātam, kurš pārstāv vai aizstāv klienta intereses lietas izskatīšanā tiesā vai citās Uzņemošās Dalībvalsts publiskajās institūcijās, ir jāievēro tie paši noteikumi par nesavienojamiem amatiem, kādi attiecas uz Uzņemošās Dalībvalsts advokātiem.
- 2.5.3. Ja advokāts Uzņemošajā Dalībvalstī vēlas piedalīties komerciālās vai cita veida darbībās, kas nav saistītas ar advokāta praksi, viņam/viņai jāievēro tie paši noteikumi par aizliegtajiem vai nesavienojamiem amatiem, kādi noteikti šīs Dalībvalsts advokātiem.

2.6. Personiskā Reklāma

- 2.6.1. Advokāts ir tiesīgs informēt sabiedrību par savu darbību, nodrošinot to, ka informācija ir precīza un nav maldinoša, kā arī ievērojot konfidencialitātes pienākumu un citas profesijas pamatvērtības.
- 2.6.2. Advokāta personiskā reklāma jebkurā mediju līdzeklī, t.i., presē, radio, televīzijā, izmantojot elektroniskos komerciālos vai citus saziņas līdzekļus, ir atļauta, ciktāl tā nav pretrunā 2.6.1. punkta noteikumiem.

2.7. Klienta Intereses

Lai pienācīgi ievērotu visus likuma un profesionālās ētikas noteikumus, advokātam vienmēr ir jārīkojas klienta interesēs un jāstāda šīs intereses augstāk par paša/pašas vai citu advokāta profesionālās korporācijas locekļu – savu kolēģu interesēm.

2.8. Advokāta Atbildības pret Klientu Ierobežojums

Advokāts var ierobežot savu atbildību pret klientu saskaņā ar Ētikas Kodeksa noteikumiem, ciktāl to atļauj Mītnes Dalībvalsts un Uzņemošās Dalībvalsts likumi.

3. ATTIECĪBAS AR KLIENTU

3.1. Uzdevuma Pieņemšana un Pārtraukšana

- 3.1.1. Advokāts ved puses lietu tikai atbilstoši savai kompetencei. Tomēr advokāts var darboties lietā, kurā viņam/viņai uzdevumu devis cits advokāts, kurš pats darbojas šīs puses labā, vai ja lietā viņu nozīmējusi kompetenta institūcija.

Advokātam ir jāpārlicinās par tās personas vai institūcijas, kura advokātam dod norādījumus, identitāti, kompetenci un autoritāti, ja pastāv īpaši apstākļi, kas norāda, ka identitāte, kompetence un autoritāte nav skaidras.

- 3.1.2. Advokātam klients jākonsultē un jāpārstāv klienta intereses precīzi, apzinīgi un rūpīgi. Advokāts ir personīgi atbildīgs par klienta norādījumu izpildi un informē klientu par advokātam uzticētās lietas virzību.
- 3.1.3. Advokāts nedrīkst uzņemties lietu, par kuru advokāts zina vai advokātam vajadzētu zināt, ka viņš/viņa nespēj to vest bez sadarbības ar citu advokātu, kurš ir kompetents konkrētajā lietā.

Advokāts pieņem uzdevumu tikai tad, ja viņš/viņa var to precīzi izpildīt un tam nekaitē cita darba slodze.

- 3.1.4. Advokāts nedrīkst atteikties no lietas vešanas, kuru viņš/viņa uzņēmies/usies, kā arī nedrīkst pārtraukt lietas vešanu tādā brīdī un tādos apstākļos, kad klients nevar atrast citu advokātu un paliek bez juridiskās palīdzības, radot kaitējumu klientam.

3.2. Interesu Konflikts

- 3.2.1. Advokāts nedrīkst konsultēt, pārstāvēt vai darboties divu vai vairāku klientu interesēs vienā lietā, ja pastāv šo klientu interešu konflikta iespēja.
- 3.2.2. Advokātam ir jāpārtrauc darboties abu klientu labā, ja šo klientu starpā radies interešu konflikts vai arī pastāv konfidencialitātes pārkāpšanas iespēja, vai var tikt apdraudēta advokāta neatkarība.
- 3.2.3. Advokātam ir arī jāatturas no darbības jauna klienta labā, ja pastāv advokāta iepriekšējā klienta uzticētās informācijas konfidencialitātes pārkāpšanas iespēja, vai arī zināšanas, kuras advokāts guvis, vedot iepriekšējā klienta lietas, dod neatbilstošas priekšrocības jaunajam klientam.
- 3.2.4. Ja advokāti darbojas apvienībā, augstākminētie 3.2.1. līdz 3.2.3. punkti attiecas uz apvienību kopumā un visiem atsevišķiem tās locekļiem.

3.3. Pactum de Quota Litis

- 3.3.1. Advokātam nav tiesību noslēgt pactum de quota litis.

3.3.2. Ar “pactum de quota litis” ir domāta vienošanās starp advokātu un advokāta klientu, kura noslēgta pirms tās lietas galīgā iznākuma, kurā klients ir puse un kurā klients uzņemas maksāt advokātam daļu no tā, ko saņems lietas iznākumā, neatkarīgi no tā, vai atlīdzība ir naudas vai jebkāda cita labuma izteiksmē.

3.3.3. “Pactum de quota litis” neietver vienošanos, ka advokāta darba atlīdzība tiks veikta proporcionāli viņa/viņas vestās lietas prasības summai, ja tas ir saskaņā ar oficiāli apstiprināto advokātu darba atlīdzības taksu vai tādas kompetentas institūcijas kontrolē, kuras pakļautībā advokāts atrodas.

3.4. Advokāta Darba Atlīdzības Regulēšana

Advokātam jāizskaidro klientam noteiktās darba atlīdzības apmērs; tam jābūt taisnīgam un saprātīgam un jāatbilst likumam un profesionālajiem noteikumiem, kuri attiecas uz advokātu.

3.5. Iepriekšēja Iemaksa

Ja advokāts pieprasa iepriekšēju iemaksu uz viņa/viņas darba atlīdzības un/vai saistīto maksājumu rēķina, šāda iemaksa nedrīkst pārsniegt samērīgu paredzamās atlīdzības un iespējamo saistīto maksājumu novērtējumu.

Nesaņemot šo iemaksu, advokāts var pārtraukt lietas vešanu vai atteikties to uzņemties, bet vienmēr ievērojot augstākminētā 3.1.4. punkta noteikumus.

3.6. Advokāta Darba Atlīdzības Dalīšana ar Personām, kuras Nav Advokāti

3.6.1. Advokāts nedrīkst dalīt sava darba atlīdzību ar personu, kura nav advokāts, izņemot, ja sadarbība starp advokātu un citu personu ir atļauta likumos un profesionālajos noteikumos, kuri attiecas uz advokātu.

3.6.2. 3.6.1. punkta noteikumi neatbrīvo advokātu no darba atlīdzības, komisijas naudas vai citas kompensācijas izmaksāšanas miruša advokāta mantiniekiem vai pensijā aizgājušam advokātam, ja advokāts pārņem mirušā vai pensionētā advokāta praksi.

3.7. Tiesvedības Izdevumi un Juridiskās Palīdzības Pieejamība

3.7.1. Advokātam vienmēr jācenšas panākt izmaksu ziņā visefektīvākais risinājums klienta prasībai un atbilstošā brīdī jādod klientam padoms nolūkā panākt lietas atrisinājumu ārpus tiesas kārtībā un/vai jānorāda uz alternatīviem strīda risinājuma veidiem.

- 3.7.2. Advokātam jāinformē savs klients par juridiskās palīdzības pieejamību vienmēr, kad tas ir nepieciešams.

3.8. Klienta Naudas Līdzekļi

- 3.8.1. Advokāts, kurš iegūst rīcībā naudas līdzekļus sava klienta vai trešās puses interesēs (šeit un turpmāk saukti par “klienta naudas līdzekļiem”), šāda nauda jānogulda bankas vai pielīdzināmas institūcijas norēķinu kontā, kuru pārvalda publiska institūcija (šeit un turpmāk saukts par “klienta kontu”). Klienta konts ir atdalīts no jebkura cita advokātam piederoša konta. Visi advokāta saņemtie klienta naudas līdzekļi tiek iemaksāti šajā kontā, ja vien šo naudas līdzekļu īpašnieks nav norādījis, ka ar naudas līdzekļiem jārīkojas savādāk.
- 3.8.2. Advokātam ir jā saglabā pilnīga un precīza dokumentācija, kurā norādīta visa advokāta rīcība ar klienta naudas līdzekļiem un kura atdala klienta naudas līdzekļus no citiem advokāta turētiem naudas līdzekļiem. Dokumentācija jā saglabā noteiktu laika periodu atbilstoši nacionālajiem noteikumiem.
- 3.8.3. Klienta konts nevar būt debetā, izņemot ārkārtējus apstākļus, kurus skaidri atļauj nacionālie noteikumi, vai tādus bankas izdevumus, kurus advokāts nevar ietekmēt. Šāds konts nevar tikt izmantots kā garantija vai jebkāda cita veida nodrošinājums. Starp klienta kontu un jebkādu citu bankas kontu nedrīkst pastāvēt nekāds pretstatījums vai apvienošana, kā arī klienta naudas līdzekļi klienta kontā nedrīkst būt pieejami, lai samaksātu advokāta parādu bankai.
- 3.8.4. Klienta naudas līdzekļi jā pārskaita īpašniekiem visīsākajā iespējamā laika periodā vai saskaņā ar viņu apstiprinātiem noteikumiem.
- 3.8.5. Advokāts nevar pārskaitīt naudas līdzekļus no klienta konta uz advokāta kontu sava darba atlīdzības segšanai, par to rakstiski neinformējot klientu.
- 3.8.6. Dalībvalstu Kompetentajām Institūcijām ir tiesības apskatīt un pārbaudīt jebkuru dokumentu, kurš attiecas uz klienta naudas līdzekļiem, vienlaikus ievērojot konfidencialitāti un advokāta profesijas privilēģijas, kuras var uz to attiekties.

3.9. Profesionālās Darbības Apdrošināšana

- 3.9.1. Advokātam vienmēr ir jābūt saprātīgā apmērā apdrošinātam pret civiltiesisko atbildību, kas izriet no advokāta prakses, ņemot vērā riska raksturu un apjomu, ar ko saistīta advokāta profesionālā darbība.

3.9.2. Ja šāda apdrošināšana nav iespējama, advokātam jāinformē klients par šo situāciju un tās iespējamām sekām.

4. ATTIECĪBAS AR TIESU

4.1. Ētikas Noteikumi Tiesā

Advokātam, kurš uzstājas vai piedalās lietā Dalībvalsts tiesā vai tribunālā, ir jāievēro šajā tiesā vai tribunālā pieņemtie ētikas noteikumi.

4.2. Taisnīga Lietas Izskatīšana

Advokātam vienmēr jāizrāda atbilstoša cieņa tiesas procesa laikā.

4.3. Izturēšanās Tiesā

Saglabājot pienācīgo cieņu un pieklājību pret tiesu, advokāts aizstāv sava klienta intereses godīgi un drosmīgi, bez saistības ar advokāta interesēm, sekām pašam/pašai vai jebkurai citai personai.

4.4. Napatiesa vai Maldinoša Informācija

Advokāts nedrīkst apzināti sniegt nepatiesu vai maldinošu informāciju tiesai.

4.5. Paplašinājums uz Šķīrējtiesnešiem u.tml.

Noteikumi, kas regulē advokāta attiecības ar tiesu, tiek piemēroti arī advokāta attiecībām ar šķīrējtiesnešiem un jebkurām citām personām, kas pilda tiesas vai kvazi tiesas funkcijas, kā arī atsevišķu strīdu izšķiršanas gadījumā.

5. ATTIECĪBAS STARP ADVOKĀTIEM

5.1. Profesijas Korporatīvā Būtība

5.1.1. Profesijas korporatīvā būtība nosaka savstarpējas uzticēšanās un sadarbības attiecības starp advokātiem klientu labā nolūkā izvairīties no nevajadzīgas tiesāšanās un citas uzvedības, kas kaitē profesijas reputācijai. Tomēr tā nevar attaisnot profesijas interešu pretstatīšanu klienta interesēm.

- 5.1.2. Advokātam ir jāatzīst visi pārējie Dalībvalsts advokāti kā profesionāli kolēģi un jāizturas pret kolēģiem godīgi un pieklājīgi.

5.2. Sadarbība starp Dažādu Dalībvalstu Advokātiem

- 5.2.1. Ja advokātu lūdz uzņemties lietu citas Dalībvalsts kolēģis, advokāta pienākums ir nepieņemt uzdevumu lietā, ja viņš/viņa nav pietiekoši lietpratīgs/a, lai to uzņemtos. Šādā gadījumā advokātam ir jāpalīdz kolēģim iegūt nepieciešamo informāciju, lai pēdējais varētu sniegt norādījumus citam advokātam, kurš ir kompetents sniegt konkrēto juridisko palīdzību lietā.
- 5.2.2. Ja Dalībvalsts advokāts sadarbojas ar citas Dalībvalsts advokātu, abiem ir vispārējs pienākums apzināties un ievērot atšķirības starp pastāvošajām tieslietu sistēmām un profesionālajām organizācijām, kā arī iespējami atšķirīgo Dalībvalstu advokātu kompetenci un pienākumiem.

5.3. Advokātu Savstarpējā Korespondence

- 5.3.1. Ja advokātam jānosūta informācija citas Dalībvalsts advokātam un nepieciešams, lai tas notiktu konfidenciali vai neradītu kaitējumu, viņam/viņai pirms dokumenta nosūtīšanas ir skaidri jānorāda šī prasība.
- 5.3.2. Ja paredzamais informācijas saņēmējs nespēj nodrošināt tās konfidencialitātes vai nekaitīguma statusu, viņam/viņai par to bez kavēšanās atbilstoši jāinformē sūtītājs.

5.4. Atlīdzība par Rekomendēšanu

- 5.4.1. Advokāts nav tiesīgs pieprasīt vai pieņemt atlīdzību, komisijas naudu vai jebkādu citu kompensāciju no cita advokāta par klienta nosūtīšanu vai advokāta rekomendēšanu klientam.
- 5.4.2. Advokāts nav tiesīgs nevienam maksāt atlīdzību, komisijas naudu vai kompensāciju, pieņemot, ka viņam/viņai ir ticis nosūtīts klients.

5.5. Sazināšanās ar Pretējo Pusi

Advokāts nav tiesīgs tieši apspriest konkrēto lietu vai jautājumu ar personu, par kuru advokāts zina, ka šajā lietā vai jautājumā to pārstāv vai konsultē cits advokāts, izņemot gadījumus, kad pēdējais tam piekritis (un šis advokāts ir jāinformē par jebkāda veida šādu saziņu).

5.6. (Izslēgts ar CCBE Plenārsēdes lēmumu Dublinā, 2002.gada 6.decembrī)

5.7. Atbildība par Advokāta Darba Atlīdzību

Dažādu Dalībvalstu Advokatūru locekļu profesionālajās attiecībās, kurās advokātam nav pienākums rekomendēt citu advokātu vai iepazīstināt šo kolēģi ar klientu, bet kurās viņš/viņa klienta vietā pats/pati uztic kolēģim konkrēto lietu vai meklē kolēģa padomu, norādījumus sniedzošais advokāts ir personīgi atbildīgs par darba atlīdzības, citu izmaksu un izdevumu segšanu iesaistītajam ārzemju kolēģim, pat ja klients ir maksātspējīgs. Iesaistītie advokāti var šajā sakarā savu attiecību sākumā noslēgt īpašas vienošanās. Norādījumus sniedzošais advokāts var jebkurā laikā ierobežot savu personīgo atbildību par to darba atlīdzības, citu izmaksu vai izdevumu apjomu, kas radušies pirms turpmākās uzdevuma izpildes atsaukšanas.

5.8. Jauno Advokātu Apmācība

Advokātiem ir jāuztur un jāattīsta viņu profesionālās zināšanas un prasmes, ņemot vērā advokāta profesijas Eiropas dimensiju.

5.9. Strīdi starp Dažādu Dalībvalstu Advokātiem

- 5.9.1. Ja advokāts uzskata, ka citas Dalībvalsts kolēģis ir rīkojies, pārkāpjot profesionālās ētikas noteikumus, advokātam ir jā dara tas zināms savam kolēģim.
- 5.9.2. Ja starp dažādu Dalībvalstu advokātiem izceļas jebkāds personisks vai profesionāla rakstura strīds, viņiem/viņām vispirms tas jācenšas noregulēt draudzīgā ceļā.
- 5.9.3. Advokāts neuzsāk jebkāda veida procesuālo darbību pret citas Dalībvalsts kolēģi par jautājumiem, kas apskatīti iepriekšminētajos 5.9.1. un 5.9.2. punktos, bez sākotnējas to Advokatūru vai Juristu Biedrību informēšanas, kurām abi advokāti ir piederīgi, nolūkā ļaut abām iesaistītajām Advokatūrām vai Juristu Biedrībām piedalīties vienošanās panākšanā starp konfliktējošajām pusēm.

SKAIDROJOŠAIS MEMORANDS

CCBE deontoloģijas darba grupa, kura bija atbildīga par pirmā Ētikas Kodeksa varianta sastādīšanu, sagatavoja šo Skaidrojošo Memorandu pēc CCBE Pastāvīgās Komitejas pieprasījuma. Tas veidots nolūkā izskaidrot Kodeksa nosacījumu izcelsmi, atklāt problēmas, kuras tajos mēģināts atrisināt, īpaši saistībā ar starptautisko praksi, un sniegt palīdzību Dalībvalstu Kompetentajām Institūcijām Kodeksa pielietošanā. Memorands nav apveltīts ar saistošu spēku Kodeksa interpretācijai. Skaidrojošais Memorands tika precizēts 2006.gada 19.maija CCBE Plenārsēdē. Skaidrojošajā Memorandā ņemti vērā CCBE Statūtu grozījumi, kas apstiprināti 2007.gada 20.augusta Ārkārtas Plenārsēdē. Ir pārveidots 1.4.punkta komentārā minēto profesiju saraksts.

Oriģinālās Kodeksa versijas ir franču un angļu valodās. Tulkojumu sagatavošana citās Kопienas valodās ir nacionālo delegāciju pārziņā.

1.1.punkta komentāri – Advokāta Amatpienākumi Sabiedrībā

Perudžias Deklarācija, ko CCBE pieņēma 1977.gadā, noteica profesionālās ētikas pamatprincipus, kuri attiecas uz advokātiem visā EK. 1.1.punkta noteikumi apstiprina atzinumu par advokāta amatpienākumiem sabiedrībā, kas izteikts Perudžias Deklarācijā, un veido pamatu noteikumiem, kas regulē šo amatpienākumu izpildi.

1.2.punkta komentāri – Profesionālās Ētikas Noteikumu Raksturs

Šie nosacījumi būtībā apstiprina Perudžias Deklarācijas skaidrojumu par profesionālās ētikas noteikumu raksturu un to, ka konkrēti noteikumi ir atkarīgi no konkrētiem vietējiem apstākļiem, tomēr pamatojas uz vienotām vērtībām.

1.3.punkta komentāri – Kodeksa Mērķis

Šie nosacījumi iestrādā Perudžias Deklarācijas principus speciālā Ētikas Kodeksā advokātiem visā ES, EEZ un Šveices Konfederācijā, kā arī CCBE Asociēto Dalībvalstu un Dalībvalstu – Novērotāju advokātiem, sevišķi uzsverot advokātu starptautisko praksi (definēta 1.5.punktā). 1.3.2.punkta noteikumos ietverta CCBE īpašā norāde uz Kodeksa nosacījumu neatkarību.

1.4.punkta komentāri – Pielietošanas Lauks Ratione Personae

Šie noteikumi attiecas uz visiem advokātiem, kā tas ir noteikts 1977.gada Advokāta Juridiskās Palīdzības Sniegšanas Direktīvā un 1998.gada Advokāta Tiesību Iegūšanas Direktīvā, un uz CCBE Asociēto Dalībvalstu un Dalībvalstu – Novērotāju advokātiem. Tie ietver arī advokātus no tām valstīm, kuras ir pievienojušās Direktīvām vēlāk un kuru profesijas nosaukumi ietverti Direktīvu grozījumos. Tādējādi Kodekss attiecas uz visiem advokātiem, kurus CCBE pārstāv, gan Dalībvalsts, gan Asociētās Dalībvalsts, gan Dalībvalsts – Novērotāja, proti:

Albānija	Avokat;
Armēnija	Pastaban;

Austrija	Rechtsanwalt;
Beļģija	avocat / advocaat / Rechtsanwalt;
Bulgārija	advokat;
Horvātija	odvjetnik;
Kipra	dikegóros;
Čehija	advokát;
Dānija	advokat;
Igaunija	vandeadvokaat;
Somija	asianajaja / advokat;
Maķedonija	advokat;
Francija	avocat;
Gruzija	Advokati / Advokatebi;
Vācija	Rechtsanwalt;
Grieķija	dikegóros;
Ungārija	ügyvéd;
Islande	lögmaður;
Īrija	barrister, solicitor;
Itālija	avvocato;
Latvija	zvērināts advokāts;
Lihtenšteina	Rechtsanwalt;
Lietuva	advokatas;
Luksemburga	avocat / Rechtsanwalt;
Malta	avukat, prokuratur legāli;
Montenegro	advokat;
Moldova	Avocat;
Nīderlande	advocaat;
Norvēģija	advokat;
Polija	adwokat, radca prawný;
Portugāle	advogado;
Rumānija	avocat;
Serbija	advokat;
Slovākija	advokát / advokátka;
Slovēnija	odvetnik / odvetnica;
Spānija	abogado /advocat / abokatu / avogado;
Zviedrija	advokat;
Šveice	Rechtsanwalt / Anwalt / Fürsprech / Fürsprecher / avocat / avvocato / advokat;
Turcija	avukat;
Ukraina	advocate;
Apvienotā Karaliste	advocate, barrister, solicitor.

Tiek izteikta cerība, ka Kodekss būs pieņemams advokāta profesijām Eiropas un citās valstīs, kas nav Dalībvalstis, lai to varētu attiecināt uz atbilstošajām konvencijām starp šīm valstīm un Dalībvalstīm.

1.5.punkta komentāri – Pielietošanas Lauks Ratione Materiae

Noteikumi tieši piemērojami tikai ES, EEZ un Šveices Konfederācijas advokātu, kā arī CCBE Asociēto Dalībvalstu un Dalībvalstu – Novērotāju advokātu “starptautiskajai praksei” – skat. 1.4.punktu un “Dalībvalsts” definīciju 1.6.punktā.

(Skat. arī iespējamus paplašinājumus uz citu valstu advokātiem nākotnē.) Starptautiskās prakses definīcija varētu, piemēram, ietvert saziņu starp A valsts un B valsts advokātiem valstī A pat lietā, kura ir valsts A iekšējā lieta; tā neietvertu saziņu starp A valsts advokātiem valstī A lietā, kas radusies valstī B, ja neviena no viņu profesionālajām darbībām nenotiktu valstī B; tā ietvertu jebkuras A valsts advokāta darbības valstī B, arī tikai paziņojuma formā, kas nosūtīts no valsts A uz valsti B.

1.6.punkta komentāri – Definīcijas

Šis nosacījums definē Kodeksā lietotos terminus, “Dalībvalsts”, “Mītnes Dalībvalsts”, “Uzņemošā Dalībvalsts”, “Kompetenta Institūcija”, “Direktīva 77/249/EEC” un “Direktīva 98/5/EC”.

Norāde uz to, “kur advokāts veic starptautisko praksi”, ir jāinterpretē 1.5.punkta “starptautiskās prakses” definīcijas nozīmē.

2.1.punkta komentāri – Neatkarība

Nosacījums būtībā apstiprina Perudžias Deklarācijas principa vispārīgo atzinumu.

2.2.punkta komentāri – Uzticība un Personiskais Godīgums

Arī šis nosacījums apstiprina Perudžias Deklarācijā ietverto vispārīgo principu.

2.3.punkta komentāri – Konfidencialitāte

Šis nosacījums, pirmkārt, 2.3.1.punktā apstiprina Perudžias Deklarācijā noteiktos un EKT AM&S lietā (157/79) atzītos vispārīgos principus. Tad, 2.3.2. līdz 2.3.4.punktā, tie attīstīti kā specifiski noteikumi, kas attiecas uz konfidencialitātes aizsardzību. 2.3.2.punkts satur pamatprincipu, kas nosaka konfidencialitātes ievērošanu. 2.3.3.punkts apstiprina, ka pienākums ir saistošs advokātam pat tad, ja viņš/viņa pārtrauc darboties klienta labā. 2.3.4.punkts apstiprina, ka advokātam ne tikai jāievēro konfidencialitātes aizliegums pašam/pašai, bet arī jānodrošina, lai to ievēro arī visi advokāta biroja dalībnieki un personāls.

2.4.punkta komentāri – Citu Advokatūru un Juristu Biedrību Noteikumu Ievērošana

Advokāta Juridiskās Palīdzības Sniegšanas Direktīvas 4.punkts satur nosacījumus par noteikumiem, kas ir jāievēro vienas Dalībvalsts advokātam, kas sniedz juridisko palīdzību citā Dalībvalstī atsevišķā gadījumā vai pastāvīgi, pamatojoties uz apvienotā EK līguma 49.pantu, sekojoši:

- (b) darbības, kuras attiecas uz klienta interešu pārstāvēšanu lietas izskatīšanā tiesā vai citās publiskajās institūcijās, katrā Uzņemošajā Dalībvalstī ir jāveic, ievērojot tos noteikumus, kādi noteikti šīs valsts advokātiem, izņemot tos noteikumus, kuros pieprasīta uzturēšanās vai reģistrēšanās profesionālā organizācijā šajā valstī;

- (c) advokātam, kurš veic minētās darbības, ir jāievēro Uzņemošās Dalībvalsts profesionālās ētikas noteikumi, nekaitējot advokāta pienākumiem Dalībvalstī, no kuras viņš/viņa nāk;
- (d) ja minētās darbības tiek veiktas Apvienotajā Karalistē, “Uzņemošās Dalībvalsts profesionālās ētikas noteikumi” ir tie profesionālās ētikas noteikumi, kas attiecas uz advokātiem – juriskonsultiem (solicitors), ja nav paredzēts, ka šādas darbības veic tikai tiesu advokāti un advokāti (barristers and advocates). Pretējā gadījumā tiek piemēroti profesionālās ētikas noteikumi, kuri attiecas uz pēdējiem. Taču uz Īrijas tiesu advokātiem (barristers) vienmēr attiecas profesionālās ētikas noteikumi, kas piemērojami tiesu advokātiem un advokātiem (barristers and advocates) Apvienotajā Karalistē. Ja minētās darbības tiek veiktas Īrijā, “profesionālās ētikas noteikumi, ciktāl tie regulē mutisku pārstāvību lietā tiesā, ir profesionālās ētikas noteikumi, kas attiecas uz tiesu advokātiem (barristers). Citās lietās piemērojami tie profesionālās ētikas noteikumi, kas attiecas uz advokātiem – juriskonsultiem (solicitors). Taču uz Apvienotās Karalistes tiesu advokātiem un advokātiem (barristers and advocates) vienmēr attiecas profesionālās ētikas noteikumi, kas piemērojami tiesu advokātiem (barristers) Īrijā; un
- (e) uz advokātu, kurš veic citas darbības, nevis tās, kuras minētas (a) apakšpunktā, attiecas tās Dalībvalsts profesionālās ētikas noteikumi un nosacījumi, no kuras viņš/viņa nāk, neradot kaitējumu tiem noteikumiem, kuri regulē advokāta profesiju Uzņemošajā Dalībvalstī, īpaši tiem, kuri saistīti ar advokāta darbības nesavienojamību ar citiem amatiem šajā valstī, profesionālo noslēpumu, attiecībām ar citiem advokātiem, aizliegumu advokātam darboties tādu klientu labā, kuriem ir savstarpēji konfliktējošas intereses, un publicitāti, neatkarīgi no šo noteikumu avota. Pēdējie noteikumi ir piemērojami tikai tad, ja advokāts, kurš nav reģistrējies Uzņemošajā Dalībvalstī, var tos ievērot un tādā apmērā, ka to ievērošana ir objektīvi attaisnojama, lai šajā valstī nodrošinātu pienācīgu advokāta darbību īstenošanu, profesijas statusu un to noteikumu ievērošanu, kuri ir saistīti ar amatu nesavienojamību.

Advokāta Tiesību Iegūšanas Direktīva ietver nosacījumus par noteikumiem, kuri jāievēro vienas Dalībvalsts advokātam, kurš pastāvīgi praktizē citā Dalībvalstī, pamatojoties uz apvienotā EK līguma 43.pantu, sekojoši:

- (a) neskatoties uz advokāta Mītnes Dalībvalsts profesionālās ētikas noteikumiem, uz advokātu, kurš praktizē ar savas mītnes valsts profesijas nosaukumu, attiecas tādi paši profesionālās ētikas noteikumi kā uz advokātiem, kuri praktizē ar Uzņemošās Dalībvalsts profesionālo nosaukumu, attiecībā uz visām darbībām, ko advokāts veic tās teritorijā (6.1.punkts);
- (b) Uzņemošā Dalībvalsts var pieprasīt advokātam, kurš praktizē ar advokāta mītnes valsts profesijas nosaukumu, vai nu veikt profesionālās darbības apdrošināšanu, vai kļūt par profesionālās garantijas fonda locekli saskaņā ar noteikumiem, kādus šī valsts ieviesusi profesionālajām darbībām, kas tiek veiktas tās teritorijā. Tomēr advokātam, kurš praktizē ar advokāta mītnes valsts profesijas nosaukumu, var tikt atbrīvots no šīs prasības, ja advokāts var pierādīt, ka viņš/viņa ir apdrošināts/a vai garantija ir nodrošināta saskaņā ar Mītnes Dalībvalsts nosacījumiem, ciktāl šāda apdrošināšana vai garantija ir atbilstoša tās nosacījumu un apmēra ziņā. Ja atbilstība ir tikai daļēja, Uzņemošās Dalībvalsts Kompetentā Institūcija var pieprasīt noslēgt papildus

apdrošināšanu vai iegūt garantiju, lai nosegtu tās pozīcijas, kuras nav ietvertas apdrošināšanā vai garantijā, kas noslēgta vai iegūta saskaņā ar Mītnes Dalībvalsts noteikumiem (6.3.punkts); un

- (c) advokāts, kurš reģistrējies Uzņemošajā Dalībvalstī ar viņa/viņas mītnes zemes profesijas nosaukumu, var praktizēt kā algots advokāts, kuru nodarbina cits advokāts, kā advokātu apvienība vai birojs, vai kā publisks vai privāts uzņēmums, ciktāl tas Uzņemošajā Dalībvalstī tiek pieļauts advokātiem, kuri reģistrējušies ar profesionālo nosaukumu šajā valstī.

Gadījumos, kas nav ietverti kādā no šīm Direktīvām, vai kas stāv pāri šo Direktīvu noteikumiem, advokāta pienākumi ievērot citu Advokatūru un Juristu Biedrību noteikumus, kā tas noteikts Kopienas tiesībās, ir piemērojami jebkuru būtisku nosacījumu, tādu kā Elektroniskās Tirdzniecības Direktīva (2000/31/EC), interpretācijā. Kodeksa galvenais mērķis ir samazināt un, ja iespējams, likvidēt problēmas, kuras var rasties no “divkāršās deontoloģijas”, tas ir vairāk nekā vienas potenciāli konfliktējošu nacionālo noteikumu kopas piemērošanas konkrētai situācijai. (skat.1.3.1.punktu).

2.5.punkta komentāri – Nesavienojamie Amati

Dalībvalstīs un to starpā ir atšķirīgi noteikumi par to, ciktāl advokātiem atļauts ieņemt citus amatus, piemēram, iesaistīties komercdarbībā. Galvenais mērķis noteikumiem, kuri aizliedz advokātam ieņemt citus amatus, ir aizsargāt advokātu no ietekmes, kas var apdraudēt advokāta neatkarību vai viņa/viņas nozīmi tiesas spriešanā. Šo noteikumu dažādība atspoguļo atšķirīgus vietējos nosacījumus, atšķirīgu uztveri par advokāta amatpienākumiem un atšķirīgu noteikumu izveides tehniku. Piemēram, dažos gadījumos ir pilnībā aizliegts ieņemt konkrētus amatus, taču citkārt iesaistīšanās citos nodarbinātības veidos ir atļauta, ievērojot īpašas advokāta neatkarības garantijas.

2.5.2. un 2.5.3.punktos izteikti nosacījumi dažādiem apstākļiem, kad vienas Dalībvalsts advokāts iesaistās starptautiskajā praksē Uzņemošajā Dalībvalstī (kā tas noteikts 1.5.punktā), neesot šīs Uzņemošās Valsts advokāta profesijas loceklis.

2.5.2.punkts nosaka pilnīgu Uzņemošās Valsts noteikumu ievērošanu attiecībā uz nesavienojamiem amatiem advokātam, kurš piedalās lietas izskatīšanā Uzņemošās Valsts nacionālajā tiesā vai nacionālajā publiskajās institūcijās. Tas attiecas uz advokātu neatkarīgi no tā, vai advokāts ir reģistrējies Uzņemošajā Valstī, vai ne.

2.5.3.punkts, no otras puses, nosaka Uzņemošās Valsts noteikumu “ievērošanu” attiecībā uz aizliegtajiem vai nesavienojamiem amatiem citos gadījumos, bet tikai tad, ja advokāts, kurš ir reģistrējies Uzņemošajā Dalībvalstī, vēlas tieši piedalīties komercdarbībā vai citās darbībās, kas nav saistītas ar juridisko praksi.

2.6.punkta komentārs – Personiskā Reklāma

Termins “personiskā reklāma” ietver gan advokātu biroju, gan individuāli praktizējošu advokātu reklāmu pretstatā korporatīvajai reklāmai, ko saviem locekļiem kopumā izveido Advokatūras un Juristu Biedrības. Advokātu personisko reklāmu regulējošie noteikumi dažādās Dalībvalstīs būtiski atšķiras. 2.6.punkts skaidri nosaka, ka personiskajai reklāmai starptautiskajā praksē nepastāv pilnīgs aizliegums. Taču

advokātiem ir jāievēro aizliegumi un ierobežojumi, kas noteikti advokātu mītnes valsts profesionālajos noteikumos, un advokātam būs jāievēro aizliegumi un ierobežojumi, kas noteikti Uzņemošās Valsts noteikumos, ja tie ir saistoši advokātam, pamatojoties uz nosacījumiem, kas ietverti Advokāta Juridiskās Palīdzības Sniegšanas Direktīvā un Advokāta Tiesību Iegūšanas Direktīvā.

2.7.punkta komentārs – Klienta Intereses

Šis nosacījums uzsver vispārējo principu, ka advokātam vienmēr jāstāda klienta intereses augstāk par paša/pašas vai citu advokāta profesijas locekļu – savu kolēģu - interesēm.

2.8.punkta komentārs – Advokāta Atbildības pret Klientu Ierobežojums

Šis nosacījums skaidri norāda, ka starptautiskajā praksē nepastāv pilnīgs aizliegums advokāta atbildības ierobežojumam pret advokāta klientu, ne to atrunājot līgumā, ne izmantojot statūtsabiedrību, komandītsabiedrību vai sabiedrību ar ierobežotu atbildību. Taču norādīts, ka to var izmantot tikai gadījumos, kad to atļauj attiecīgie likumi un ētikas noteikumi – un vairākās jurisdikcijās likums vai profesionālie noteikumi šādu atbildības ierobežojumu aizliedz.

2.9.punkta komentārs – Uzdevuma Pieņemšana un Pārtraukšana

3.1.1.punkta nosacījumi ir izveidoti, lai nodrošinātu attiecību uzturēšanu starp advokātu un klientu un to, ka advokāts faktiski saņem norādījumus no klienta, pat ja tos nodod ar atbilstoši pilnvarotu starpniecību. Advokāta pienākums ir ņemt vērā starpnieka pilnvaras un klienta vēlmes.

3.1.2.punktā apskatīts veids, kā advokātam jāpilda viņa/viņas pienākums. Nosacījums, ka advokāts ir personīgi atbildīgs par klienta norādījumu izpildi, nozīmē, ka advokāts nevar izvairīties no atbildības, nododot pienākumus citiem. Tas neaizkavē advokātu viņa/viņas centienos ierobežot savu tiesisko atbildību, ciktāl to atļauj attiecīgie likumi vai ētikas noteikumi – skat. 2.8.punktu.

3.1.3.punktā formulēts princips, kuram ir īpaša nozīme starptautiskajā praksē, piemēram, ja advokātam tiek lūgts uzņemties lietu citas valsts advokāta vai klienta labā, jo viņi/viņas var nezināt attiecīgos likumus un praksi, vai ja advokātam tiek lūgts uzņemties lietu, kas ir saistīta ar citas valsts likumdošanu, kuru viņš/viņa nepārzina.

Advokātam ir tiesības atteikties pieņemt klienta norādījumus, taču 3.1.4.punkts nosaka, ka, ja tie ir pieņemti, advokāts nedrīkst pārtraukt lietas vešanu, nenodrošinot klienta interešu ievērošanu.

3.2.punkta komentāri – Interesu Konflikts

3.2.punkta nosacījumi neaizliedz advokātam pārstāvēt divus vai vairākus klientus vienā lietā, ja starp viņu interesēm nepastāv faktiski konflikts un ja nepastāv šāda konflikta rašanās iespējamība. Ja advokāts jau darbojas divu vai vairāku klientu interesēs un vēlāk šo klientu starpā rodas interešu konflikts vai konfidencialitātes

pārkāpšanas iespēja, vai citi apstākļi, kas var apdraudēt advokāta neatkarību, advokātam jāpārtrauc darboties abu vai visu klientu labā.

Ir pieņemams, ka advokāts mēģina darboties kā samierinātājs (mediators), ja starp diviem vai vairākiem klientiem, kuru interesēs advokāts darbojas, rodas domstarpības. Tādos gadījumos advokātam ir jāpaļaujas uz viņa/viņas paša/pašas viedokli par to, vai starp klientiem pastāv tāds interešu konflikts, kas liek advokātam pārtraukt darboties viņu labā. Ja ne, advokāts var apsvērt, vai būtu pieņemami izskaidrot klientiem attiecīgo nostāju, saņemt viņu piekrišanu un mēģināt darboties kā samierinātājam (mediatoram) nolūkā atrisināt domstarpības, kas radušās starp klientiem, un pārtraukt darboties viņu labā tikai tad, ja šis samierināšanas mēģinājums neizdotos.

3.2.4.punkts piemēro iepriekšminētos 3.punkta nosacījumus advokātiem, kuri darbojas apvienībā. Piemēram, advokātu birojam jāpārtrauc darboties klientu labā, ja starp diviem biroja klientiem pastāv interešu konflikts, pat ja katru no šiem klientiem pārstāv cits biroja advokāts. No otras puses, izņēmuma gadījumos, “kameru” apvienības formā, kuru pielieto Anglijas tiesu advokāti (barristers), kur katrs advokāts pārstāv klientu individuāli, dažādi apvienības advokāti var pārstāvēt klientus ar pretējām interesēm.

3.3.punkta komentāri – Pactum de Quota Litis

Šie nosacījumi atspoguļo visu Dalībvalstu vienoto nostāju par to, ka neregulēta vienošanās par iespējamo advokāta darba atlīdzību (pactum de quota litis) ir pretrunā taisnīgas tiesas spriešanai, jo tā veicina spekulatīvu lietas izskatīšanu tiesā un to var izmantot ļaunprātīgi. Taču nosacījumi nav domāti nolūkā aizliegt tādu kārtību, saskaņā ar kuru advokātiem tiek maksāts atbilstoši rezultātiem vai tikai tādā gadījumā, ja darbībai vai lietai ir sekmīgs iznākums, ievērojot to, ka šī kārtība tiek pienācīgi regulēta, kā arī tiek kontrolēta klienta aizsardzība un taisnīga tiesas spriešana.

3.4.punkta komentāri – Advokāta Darba Atlīdzības Regulēšana

3.4.punktā noteiktas trīs prasības: vispārējā norma par advokāta darba atlīdzības izskaidrošanu klientam, prasība, ka atlīdzības apmēram jābūt taisnīgam un saprātīgam, un prasība par atbilstību attiecīgajam likumam un profesionālajiem noteikumiem.

Daudzu Dalībvalstu nacionālajos likumos un ētikas noteikumos pastāv advokāta darba atlīdzības regulēšanas mehānisms vai nu norādes veidā par Advokatūras institūciju tiesībām pieņemt lēmumu šajā jautājumā, vai citā veidā. Gadījumos, kuri atrunāti Advokāta Tiesību Iegūšanas Direktīvā, kad advokātam jāievēro gan Uzņemošās Valsts, gan Mītnes Valsts noteikumi, advokāta darba atlīdzības aprēķināšanas pamatiem jāatbilst abu noteikumu kopām.

3.5.punkta komentāri – Iepriekšēja Iemaksa

3.5.punktā pieņemts, ka advokāts ir tiesīgs pieprasīt iepriekšēju samaksu uz advokāta darba atlīdzības un/vai saistīto maksājumu rēķina, taču noteikts ierobežojums ar norādi uz to samērīgu novērtējumu. Skat. arī 3.1.4.punktu par tiesībām pārtraukt lietas vešanu.

3.6.punkta komentāri – Advokāta Darba Atlīdzības Dalīšana ar Personām, kuras Nav Advokāti

Dažās Dalībvalstīs advokātiem tiek atļauts praktizēt apvienībā ar citu atzītu – gan juridisko, gan nejuridisko – profesiju locekļiem. 3.6.1.punkta nosacījumi nav radīti, lai aizliegtu darba atlīdzības dalīšanu šādās atļautās apvienībās. Tie arī nav domāti, lai aizliegtu advokātiem, uz kuriem attiecas Kodekss (skat.1.4.punktu), darba atlīdzības dalīšanu ar citiem “advokātiem”, piemēram, advokātiem no valstīm, kuras nav Dalībvalstis, vai citu Dalībvalstu juridisko profesiju locekļiem, tādiem kā notāri.

3.7.punkta komentāri – Tiesvedības Izdevumi un Juridiskās Palīdzības Pieejamība

3.7.1.punkts uzsver to, cik svarīgi ir censties panākt strīda risinājumu, kas izmaksu ziņā ir klientam efektīvs, ietverot padoma došanu klientam par to, vai censties panākt lietas risinājumu ārpusstiesas kārtībā un vai meklēt kādu no alternatīviem strīda risinājuma veidiem.

3.7.2.punktā advokātam izvirzīta prasība nepieciešamības gadījumā informēt klientu par juridiskās palīdzības pieejamību. Nosacījumi par juridiskās palīdzības pieejamību Dalībvalstīs būtiski atšķiras. Darbojoties starptautiskajā praksē, advokātam jāņem vērā iespēja, ka attiecībā uz juridisko palīdzību var būt nepieciešams piemērot nacionālos likumu nosacījumus, kurus advokāts nepārzina.

3.8.punkta komentāri – Klienta Naudas Līdzekļi

3.8.punkta nosacījumi atspoguļo CCBE 1985.gada novembrī Briselē pieņemto rekomendāciju par tādu minimālo noteikumu izveidi un spēkā stāšanos, kuri regulētu Kopienas advokātu turēto klienta naudas līdzekļu pienācīgu kontroli un pārziņu. 3.8.punkts nosaka minimālos standartus, kuri jāievēro, detalizēti neiejaucoties nacionālajās sistēmās, kuras nodrošina pilnīgāku un stingrāku klienta naudas līdzekļu aizsardzību.

Advokātam, kurš tur klienta naudas līdzekļus, t.sk. starptautiskās prakses ietvaros, ir jāievēro viņa/viņas mītnes valsts Advokatūras noteikumi. Advokātam ir jāapzinās problēmas, kuras var rasties gadījumos, kad jāpiemēro vairāk nekā vienas Dalībvalsts noteikumi, īpaši, ja advokāts ir reģistrējies Uzņemošajā Valstī, pamatojoties uz Advokāta Tiesību Iegūšanas Direktīvu.

3.9.punkta komentāri – Profesionālās Darbības Apdrošināšana

3.9.1.punkts atspoguļo rekomendāciju, kuru pieņēmusi CCBE 1985.gada novembrī Briselē, par nepieciešamību visiem Kopienas advokātiem būt apdrošinātiem pret profesionālās darbības rezultātā iespējamā zaudējuma risku.

3.9.2.punktā atrunāta situācija, kad nav iespējams iegūt apdrošināšanu saskaņā ar 3.9.1.punktā minēto.

4.1.punkta komentāri – Ētikas Noteikumi Tiesā

Šis nosacījums skar principu, ka advokātam jāievēro tās tiesas vai tribunāla noteikumi, kurā advokāts uzstājas vai piedalās lietā.

4.2.punkta komentāri – Taisnīga Lietas Izskatīšana

Šis nosacījums skar vispārēju principu, ka advokāts nedrīkst netaisnīgi izturēties pret pretējo pusi ar sacensību saistītos procesos. Piemēram, advokāts nedrīkst sazināties ar tiesnesi, iepriekš par to neinformējot pretējās puses advokātu, vai iesniegt tiesnesim lietiskos pierādījumus, piezīmes vai dokumentus, ja ar tiem pienācīgā kārtā nav iepazīstināts pretējās puses advokāts, izņemot, ja šādu rīcību pieļauj procesuālās normas. Advokāts nedrīkst izpaust vai iesniegt tiesai jebkādas otras puses vai tās advokāta izteiktos priekšlikumus par lietas risinājumu bez skaidri izteiktas otras puses advokāta piekrišanas, ciktāl tas nav aizliegts ar likumu. Skat. arī 4.5.punktu.

4.3.punkta komentāri – Izturēšanās Tiesā

Šis nosacījums atspoguļo nepieciešamo līdzsvaru starp cieņu pret tiesu un likumu no vienas puses un labāko iespējamo klienta interešu ievērošanu no otras puses.

4.4.punkta komentāri – Nepatiesa vai Maldinoša Informācija

Šis nosacījums skar principu, ka advokāts nekad nedrīkst apzināti sniegt maldinošu informāciju tiesai. Tas ir nepieciešams, lai starp tiesu un advokāta profesiju pastāvētu savstarpēja uzticēšanās.

4.5.punkta komentāri – Paplašinājums uz Šķīrējtiesnešiem u.tml.

Šis nosacījums paplašina iepriekšējos nosacījumus, kas saistīti ar tiesām un citām institūcijām, kuras pilda tiesas vai kvazi-tiesas funkcijas.

5.1.punkta komentāri – Profesijas Korporatīvā Būtība

Šie nosacījumi, kuri tiek balstīti uz Perudžias Deklarācijas noteikumiem, uzsver, ka advokāta profesijai piederīgajiem ir jā saglabā savstarpējas uzticēšanās un sadarbības attiecības sabiedrības interesēs. Taču to nevar izmantot, lai attaisnotu profesijas interešu nostādīšanu pret tiesas vai klienta interesēm (skat. arī 2.7.punktu).

5.2.punkta komentāri – Sadarbība starp Dažādu Dalībvalstu Advokātiem

Arī šis nosacījums izvērsē principu, kurš noteikts Perudžias Deklarācijā nolūkā izvairīties no pārpratumiem, savstarpēji sadarbojoties dažādu Dalībvalstu advokātiem.

5.3.punkta komentāri – Advokātu Savstarpējā Korespondence

Dažās Dalībvalstīs tiek uzskatīts, ka saziņa starp advokātiem (rakstiska vai mutiska) ir konfidenciāla un paliek tikai advokātu starpā. Tas nozīmē, ka šīs informācijas saturs nevar tikt atklāts citiem, nodots advokātu klientiem un nekādā gadījumā iesniegts tiesai. Citās Dalībvalstīs šādas sekas izriet tikai tad, ja informācija ir noformēta kā "konfidenciāla".

Citās Dalībvalstīs advokātam ir pilnībā jāinformē klients par visa veida saziņu ar profesijas kolēģi, kurš darbojas citas puses labā, un ja informācija ir noformēta kā “konfidenciāla”, tas nozīmē, ka tie ir juridiski jautājumi, kas domāti advokātam – saņēmējam un viņa/viņas klientam, un to nevar ļaunprātīgi izmantot trešās puses.

Dažās valstīs, ja advokāts vēlas norādīt, ka informācija ir nosūtīta nolūkā atrisināt strīdu un nav iesniedzama tiesā, advokātam tā jānoformē kā “kaitējumu neradoša”.

Šīs būtiskās nacionālās atšķirības rada daudzus pārpratumus. Tādēļ advokātiem ir jābūt sevišķi uzmanīgiem, nosūtot starptautisko korespondenci.

Ja advokāts vēlas nosūtīt informāciju profesijas kolēģim citā Dalībvalstī tā, lai tā būtu konfidenciāla un paliktu tikai advokātu starpā, vai lai tā netiktu iesniegta tiesā (“kaitējumu neradoša”), advokātam vispirms jānoskaidro, vai šī informācija tiks tādejādi pieņemta. Advokātam, kurš vēlas, lai informācija tiktu šādi pieņemta, ir skaidri jāpauž sava vēlme dokumenta augšdaļā vai pavadvēstulē.

Advokātam, kurš ir paredzamais šādas informācijas saņēmējs, bet kurš nevar ievērot vai nodrošināt šāda veida informācijas saņemšanas ievērošanu, ir par to nekavējoties jāinformē sūtītājs, lai informācija netiktu nosūtīta. Ja tā ir jau saņemta, saņēmējam tā jāatgriež sūtītājam, neatklājot tās saturu vai nekādā veidā uz to neatsaucoties; ja saņēmēja nacionālie likumi vai noteikumi neļauj saņēmējam ievērot šo prasību, viņam/viņai par to nekavējoties jāinformē sūtītājs.

5.4.punkta komentāri – Atlīdzība par Rekomendēšanu

Šis nosacījums atspoguļo principu, ka advokātam nebūtu jāmaksā vai jāsaņem maksājums, kas tiek veikts par klienta rekomendēšanu un kas varētu apdraudēt klienta brīvu advokāta izvēli vai klienta intereses, rekomendējot labāko iespējamo advokāta juridisko palīdzību. Tas neaizliedz pienācīgu atlīdzības dalīšanu starp advokātiem (skat. 3.6.punktu).

Dažās Dalībvalstīs advokātiem ir atļauts pieņemt un paturēt komisijas naudu noteiktās lietās, nodrošinot klienta labāko interešu ievērošanu, ja klientam viss tiek atklāti izskaidrots un klients ir piekritis komisijas naudas paturēšanai. Šādos gadījumos komisijas naudas paturēšana ir daļa no advokāta atlīdzības par klientam sniegto juridisko palīdzību un netiek uzskatīta par atlīdzības par rekomendēšanu aizliegumu, kas ir domāts, lai aizliegtu advokātiem gūt slēptus ienākumus.

5.5.punkta komentāri – Sazināšanās ar Pretējo Pusi

Šis nosacījums atspoguļo vispārīgi pieņemtu principu un ir radīts nolūkā veicināt ētisku advokātu sadarbību un novērst klienta vai cita advokāta ļaunprātīgu izmantošanu.

5.6.punkta komentāri – Advokāta Nomaīņa

5.6.punktā tika skarta advokāta nomaīņa. Tas tika izslēgts no Kodeksa 2002.gada 6.decembrī.

5.7.punkta komentāri – Atbildība par Advokāta Darba Atlīdzību

Šie nosacījumi apstiprina noteikumus, kas ietverti Perudžias Deklarācijā. Tā kā domstarpības par atbildību par nesamaksātu advokāta darba atlīdzību ir izplatīts pārpratumu cēlonis dažādu Dalībvalstu advokātu starpā, ir svarīgi, lai advokāts, kurš nevēlas veikt vai vēlas ierobežot savu personīgo pienākumu būt atbildīgam par ārzemju kolēģa darba atlīdzību, panāktu skaidru vienošanos šajā jautājumā pirms darbību uzsākšanas.

5.8.punkta komentāri – Jauno Advokātu Apmācība

Advokāta profesionālais pienākums ir neatpalikt no tiesību attīstības. Ir īpaši svarīgi, lai advokāti apzinātos pieaugošo Eiropas tiesību ietekmi uz viņu praktizēšanas jomu.

5.9.punkta komentāri – Strīdi starp Dažādu Dalībvalstu Advokātiem

Advokātam ir tiesības nepieciešamības gadījumā izmantot pret citas Dalībvalsts kolēģi jebkādu tiesisku vai cita veida atļautu aizsardzības līdzekli. Tomēr būtu vēlams, lai gadījumos, kad vērojams profesionālās ētikas noteikuma pārkāpums vai profesionāla rakstura strīds, pirms šādu līdzekļu izmantošanas tiktu izsmeltas iespējas to noregulēt draudzīgā ceļā, ja nepieciešams, ar iesaistīto Advokatūru vai Juristu Biedrību palīdzību.